

eul_wid: jvu-aa

Ἡρακλείδης ὁ Κριτικός · Heraclides Criticus

Description of Greece

Περιήγησις τῆς Ἑλλάδος Δικαίάρχου ἡ Ἀθηναίου

Period: Ἑλληνιστική Hellenistic

Dialect: Κοινή Koine

Domain: Γεωγραφία Geography

Format: Πεζός Prose

^T ¹ [ΔΙΚΑΙΑΡΧΟΥ, ΩΣ ΦΕΡΕΤΑΙ, ΜΑΛΛΟΝ ΔΕ ΑΘΗΝΑΙΟΥ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΩΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΤΡΙΑ.] (ΑΘΗΝΑΙΟΥ ΠΟΛΕΩΝ ΣΚΩΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΔΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.) Ἐντεῦθεν εἰς τὸ Ἀθηναίων ἔπεισιν * ἄστν· ὁδὸς δὲ ἡδεῖα, γεωργουμένη πᾶσα, ἔχουσά [τι] τῇ ὄψει φιλάνθρωπον.
[5]

¹ ¹ Ἡ δὲ πόλις ξηρὰ πᾶσα, οὐκ εὐυδρος, κακῶς ἐρρυμοτομημένη διὰ τὴν ἀρχαιότητα. Αἱ μὲν πολλαὶ τῶν οἰκιῶν εὐτελεῖς, ὀλίγαι δὲ χρήσιμαί. Ἀπιστηθεὶς δ' ἂν ἐξαίφνης ὑπὸ τῶν ξένων θεωρουμένη, εἰ αὐτὴ ἐστὶν ἡ προσαγορευομένη τῶν Ἀθηναίων πόλις· μετ' οὐ πολὺ δὲ πιστεύσειεν ἂν τις. Ὡδεῖον τῶν ἐν τῇ οἰκουμένη κάλλιστον· θέατρον ἀξιόλογον, μέγα καὶ θαυμαστόν· Ἀθηνᾶς ἱερὸν πολυτελές, ἀπόψιον, ἄξιον θεᾶς, ὁ καλούμενος Παρθενὼν, ὑπερκείμενον τοῦ θεάτρου· μεγάλην κατάπληξιν ποιεῖ τοῖς θεωροῦσιν· Ὀλύμπιον, ἡμιτελές μὲν, κατάπληξιν δ' ἔχον τὴν τῆς οἰκοδομίας ὑπογραφὴν, γενόμενον δ' ἂν βέλτιστον, εἶπερ συνετελέσθη γυμνάσια τρία, Ἀκαδημία, Λύκειον, Κυνόσαργες, πάντα κατάδενδρά τε καὶ τοῖς ἐδάφεσι ποώδη, χόρτοι παντοθαλεῖς φιλοσόφων παντοδαπῶν, ψυχῆς ἀπάται καὶ ἀναπαύσεις· σχολαὶ πολλαὶ, θέαι συνεχεῖς. Τὰ γινόμενα ἐκ τῆς γῆς πάντα ἀτίμητα καὶ πρῶτα τῇ γεύσει, μικρῶ δὲ σπανιώτερα. [15]

¹ ² ** Ἀλλ' ἡ τῶν ξένων ἐκάστοις συνοικειουμένη ταῖς ἐπιθυμίαις εὐάρμοστος διατριβὴ περισπῶσα τὴν διάνοιαν ἐπὶ τὸ ἀρέσκον λήθην τῆς δουλείας ἐργάζεται. Ἔστι δὲ ταῖς μὲν θέαις (ἡ πόλις) καὶ σχολαῖς τοῖς δημοτικοῖς ἀνεπαίσθητος [ὁ] λιμὸς, λήθην ἐμποιοῦσαις τῆς τῶν σίτων προσφορᾶς· ἐφόδια δὲ ἔχουσιν οὐδεμία τοιαύτη πρὸς ἡδονήν Καὶ ἕτερα δὲ ἡ πόλις ἡδεῖα ἔχει καὶ πολλὰ. Καὶ γὰρ αἱ σύνεγγυς αὐτῆς πόλεις προάστεια τῶν Ἀθηναίων εἰσὶν Ἀγαθοὶ δὲ οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν παντὶ τεχνίτῃ περιποιῆσαι δόξαν μεγάλην, ἐπὶ τοῖς εὖ τετεχνημένοις ἐκβάλλοντες τὰς εὐημερίας, [ὥς] θαυμαστὸν τὴν πόλιν λιθίνων ζώων [εἶναι] διδασκαλεῖον.
[10]

¹ ⁴ Τῶν δ' ἐνοικούντων οἱ μὲν αὐτῶν Ἀττικοὶ, οἱ δ' Ἀθηναῖοι. Οἱ μὲν Ἀττικοὶ περιέργοι ταῖς λαλιαῖς, ὑπουλοὶ, συκοφαντῶδεις, παρατηρηταὶ τῶν ξενικῶν βίων· οἱ δ' Ἀθηναῖοι μεγαλόψυχοι, ἀπλοὶ τοῖς τρόποις, φιλίας γνήσιοι φύλακες. Διατρέχουσι δὲ τινες ἐν τῇ πόλει λογογράφοι, σείοντες τοὺς παρεπιδημοῦντας καὶ εὐπόρους τῶν ξένων· οὓς ὅταν ὁ δῆμος λάβῃ, σκληραῖς περιβάλλει ζημίαις. Οἱ δὲ εἰλικρινεῖς Ἀθηναῖοι δριμεῖς τῶν τεχνῶν ἀκροαταὶ καὶ

θεαταὶ συνεχεῖς. Τὸ καθόλου δ' ὅσον αἱ λοιπαὶ πόλεις πρὸς τε ἡδονὴν καὶ βίου διόρθωσιν τῶν ἀγρῶν διαφέρουσι, τοσοῦτον τῶν λοιπῶν πόλεων ἢ τῶν Ἀθηναίων παραλλάττει. ^[5]

1 5 Φυλακτέον δ' ὥς ἔνι μάλιστα τὰς ἐταῖρας, μὴ λάθῃ τις ἡδέως ἀπολόμενος. Ὁ στίχος Λυσίππου· Εἰ μὴ τεθέασαι τὰς Ἀθήνας, στέλεχος εἶ· εἰ δὲ τεθέασαι, μὴ τεθήρευσαι δ', ὄνος· εἰ δ' εὐαρεστῶν ἀποτρέχεις, κανθήλιος. Αὕτη πόλις ἔσθ' Ἑλληνίς ἢ ῥόδοις ἴσην εὐωδίαν ἔχουσα ἅμ' ἀηδίαν. Τὰ γὰρ ἀλίεια τὰ μεγάλ' εἰς σχολὴν ἄγει, τὸ δ' ἀλιακὸν ἔτος με μαίνεσθαι ποιεῖ. Ὅταν δὲ τὴν λεύκην τις αὐτῶν πράξῃς ἀλιακὸν εἶναι στέφανον εἴπῃ, πνίγομαι οὕτως ἐπ' αὐτοῖς, ὥστε μᾶλλον ἂν θέλῃν ἀποκαρτερεῖν, ἢ ταῦτ' ἀκούων καρτερεῖν. Τοιοῦτο τῶν ξένων τι καταχεῖται σκότος. Ἐντεῦθεν εἰς Ὠρωπὸν δι' Ἀφιδνῶν καὶ τοῦ Ἀμφιαράου Διὸς ἱεροῦ ὁδὸν ἐλευθέρῳ βαδίζοντι σχεδὸν ἡμέρας προσάντη [πάντα]· ἀλλ' ἢ τῶν καταλύσεων πολυπλήθεια τὰ πρὸς τὸν βίον ἔχουσα ἄφθονα καὶ ἀναπαύσεις κωλύει κόπον ἐγγίνεσθαι τοῖς ὁδοιποροῦσιν. ^[5]

1 7 Ἡ δὲ πόλις τῶν Ὠρωπίων [συν]οικία θητῶν ἐστὶ, μεταβόλων ἐργασία, τελωνῶν ἀνυπέρβλητος πλεονεξία, ἐκ πολλῶν χρόνων ἀνεπιθέτω (τῇ) πονηρίᾳ συντεθραμμένη· τελωνοῦσι γὰρ καὶ τὰ μέλλοντα πρὸς αὐτοὺς εἰσάγεσθαι. Οἱ πολλοὶ αὐτῶν τραχεῖς ἐν ταῖς ὁμιλίαις, τοὺς συνετοὺς ἐπανελόμενοι. Ἀρνούμενοι τοὺς Βοιωτοὺς Ἀθηναῖοι εἰσι Βοιωτοί. Οἱ στίχοι Ξένωνος· Πάντες τελῶναι, πάντες εἰσὶν ἄρπαγες. Κακὸν τέλος γένοιτο τοῖς Ὠρωπίοις. Ἐντεῦθεν εἰς Τάναγραν στάδια ρλ' ὁδὸς δι' ἐλαιοφύτου καὶ συνδένδρου χώρας, παντὸς καθαρεύουσα τοῦ ἀπὸ τῶν κλώπων φόβου. ^[5]

1 8 Ἡ δὲ πόλις τραχεῖα μὲν καὶ μετέωρος, λευκὴ δὲ τῇ ἐπιφανείᾳ καὶ ἀργιλλώδης· τοῖς δὲ τῶν οἰκιῶν προθύροις καὶ ἐγκαύμασιν ἀναθεματικοῖς κάλλιστα κατεσκευασμένη. Καρποῖς δὲ τοῖς ἐκ τῆς χώρας σιτικοῖς οὐ λίαν ἄφθονος, οἴνῳ δὲ τῷ γινομένῳ κατὰ τὴν Βοιωτίαν πρωτεύουσα. Οἱ δ' ἐνοικοῦντες ταῖς μὲν οἰσίαις λαμπροὶ, τοῖς δὲ βίοις λιτοί· πάντες γεωργοί, οὐκ ἐργάται· δικαιοσύνην, πίστιν, ξενίαν ἀγαθοὶ διαφυλάττει· τοῖς δεομένοις τῶν πολιτῶν καὶ τοῖς στιχοπλανήταις τῶν ἀποδημητικῶν ἀφ' ὧν ἔχουσιν ἀπαρχόμενοί τε καὶ ἐλευθέρως μεταδιδόντες, ἀλλότριον πάσης ἀδίκου πλεονεξίας. ^[5]

1 9 Καὶ ἐνδιατρίψαι δὲ ξένοις ἀσφαλεστάτη ἢ πόλις τῶν κατὰ τὴν Βοιωτίαν· ὕπεστι γὰρ αὐθέκαστος τε καὶ παραύστηρος μισοπονηρία διὰ τὴν τῶν κατοικούντων αὐτάρκειάν τε καὶ φιλεργίαν. Προσπάθειαν γὰρ πρὸς τι γένος ἀκρασίας ἤκιστα ἐν ταύτῃ τῇ πόλει κατενόησα, δι' ἣν ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰ μέγιστα γίνεται ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἀδικήματα. ^[10]

1 10 Οὗ γὰρ βίος ἐστὶν ἱκανός, προσπάθεια πρὸς κέρδος οὐ φύεται· χαλεπὸν ἄρα τούτοις ἐγγίνεσθαι πονηρίαν. Ἐντεῦθεν εἰς Πλαταιὰς στάδια σ'. ^[5]

1 11 Ὀδὸς ἡσυχὴ μὲν ἔρημος καὶ λιθώδης, ἀνατείνουσα δὲ πρὸς τὸν Κιθαιρῶνα, οὐ λίαν δὲ ἐπισφαλής. Ἡ δὲ πόλις κατὰ τὸν κωμωδιῶν ποιητὴν Ποσειδίππον ναοὶ δύο· εἰσὶ καὶ στοὰ καὶ τοῦνομα, καὶ τὸ βαλανεῖον καὶ τὸ Σηράμβου κλέος, τὸ πολὺ μὲν ἀκτὴ, τοῖς δ' Ἐλευθερίοις πόλις. Οἱ δὲ πολῖται οὐδὲν ἕτερον ἔχουσι λέγειν, ἢ ὅτι Ἀθηναίων εἰσὶν ἄποικοι καὶ ὅτι τῶν Ἑλλήνων καὶ Περσῶν παρ' αὐτοῖς ἡ μάχη ἐγένετο. Εἰσὶ δὲ Ἀθηναῖοι Βοιωτοί. Ἐντεῦθεν εἰς Θήβας στάδια π'. ^[10]

1 12 Ὀδὸς λεία πᾶσα καὶ ἐπίπεδος. Ἡ δὲ πόλις ἐν μέσῳ μὲν τῆς τῶν Βοιωτῶν κεῖται χώρας, τὴν περίμετρον ἔχουσα σταδίων ο'. πᾶσα δ' ὁμαλή· στρογγύλη μὲν τῷ σχήματι, τῇ χροᾷ δὲ μελάγγειος· ἀρχαία μὲν οὖσα, καινῶς δ' ἐρρυμοτομημένη διὰ τὸ τρις ἤδη, ὥς φασιν αἱ ἱστορίαι, κατεσκάφθαι διὰ τὸ βάρος καὶ τὴν ὑπερηφανίαν τῶν κατοικούντων. Καὶ ἵπποτρόφος δὲ ἀγαθή, κάθυδρος πᾶσα, χλωρά τε καὶ γεώλοφος, κηπεύματα ἔχουσα πλεῖστα τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλεων. ^[5]

1 13

Καὶ γὰρ ποταμοὶ ῥέουσι δι' αὐτῆς δύο τὸ ὑποκείμενον τῇ πόλει πεδίον πᾶν ἀρδεύοντες. Φέρεται δὲ καὶ ἀπὸ τῆς Καδμείας ὕδωρ ἀφανὲς διὰ σωλῆνων ἀγόμενον ὑπὸ Κάδμου τὸ παλαιόν, ὡς λέγουσι, κατεσκευασμένον. Ἡ μὲν οὖν πόλις τοιαύτη. ^[5]

- 1 14 Οἱ δ' ἐνοικοῦντες μεγαλόψυχοι καὶ θαυμαστοὶ ταῖς κατὰ τὸν βίον εὐελπιστίαις· θρασεῖς δὲ καὶ ὑβρισταὶ καὶ ὑπερήφανοι, πλήκταί τε καὶ ἀδιάφοροι πρὸς πάντα ξένον καὶ δημότην καὶ κατανωτισταὶ παντὸς δικαίου· πρὸς τὰ ἀμφισβητούμενα τῶν συναλλαγμάτων οὐ λόγῳ συνιστάμενοι, τὴν δ' ἐκ τοῦ θράους καὶ τῶν χειρῶν προσάγοντες βίαν, τὰ ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσι γινόμενα πρὸς αὐτοὺς τοῖς ἀθληταῖς βίαια εἰς τὴν δικαιολογίαν μεταφέροντες. ^[5]
- 1 16 Διὸ καὶ αἱ δίκαι παρ' αὐτοῖς δι' ἐτῶν τοῦλάχιστον εἰσάγονται τριάκοντα. Ὁ γὰρ μνησθεὶς ἐν τῷ πλήθει περὶ τίνος τοιούτου καὶ μὴ εὐθέως ἀπάρας ἐκ τῆς Βοιωτίας, ἀλλὰ τὸν ἐλάχιστον μείνας ἐν τῇ πόλει χρόνον, μετ' οὐ πολὺ παρατηρηθεὶς νυκτὸς ὑπὸ τῶν οὐ βουλομένων τὰς δίκας συντελεῖσθαι θανάτῳ βιαίῳ ζημιοῦται. Φόνοι δὲ παρ' αὐτοῖς διὰ τὰς τυχούσας γίνονται αἰτίας. Τοὺς μὲν οὖν ἄνδρας συμβαίνει τοιούτους εἶναι. ^[5]
- 1 17 Διατρέχουσι δέ τινες ἐν αὐτοῖς ἀξιόλογοι, μεγαλόψυχοι, πάσης ἄξιοι φιλίας. Αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν τοῖς μεγέθεσι, πορείαις, ῥυθμοῖς εὐσημονέσταται τε καὶ εὐπρεπέσταται τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι γυναικῶν. Μαρτυρεῖ Σοφοκλῆς· Θήβας λέγεις μοὶ τὰς πύλας ἑπταστόμους, οὗ δὴ μόνον τίκτουσιν αἱ θνηταὶ θεοῦς. Τὸ τῶν ἱματίων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κάλυμμα τοιοῦτόν ἐστιν, ὥστε προσωπιδίῳ δοκεῖν πᾶν τὸ πρόσωπον κατελιγῆθαι· οἱ γὰρ ὀφθαλμοὶ διαφαίνονται μόνον, τὰ δὲ λοιπὰ μέρη τοῦ προσώπου πάντα κατέχεται τοῖς ἱματίοις. ^[5]
- 1 18 Φοροῦσι δ' αὐτὰ πᾶσαι λευκά. Τὸ δὲ τρίχωμα ξανθὸν, ἀναδεδεμένον μέχρι τῆς κορυφῆς· ὃ δὲ καλεῖται ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων λαμπάδιον.
- 1 19 Ὑπόδημα λιτὸν, οὐ βαθὺ, φοινικοῦν δὲ τῇ χροίᾳ καὶ ταπεινὸν, ὑσκλητὸν δ', ὥστε γυμνοὺς σχεδὸν ἐκφαίνεσθαι τοὺς πόδας. Εἰσὶ δὲ καὶ ταῖς ὁμιλίαις οὐ λίαν Βοιωταί, μᾶλλον δὲ Σικυώνιαι. ^[5]
- 1 20 Καὶ ἡ φωνὴ δ' αὐτῶν ἐστὶν ἐπίχαρις· τῶν δ' ἀνθρώπων ἀτερπὴς καὶ βαρεῖα. Ἐνθερίσαι μὲν ἡ πόλις οἷα βελτίστη· τό τε γὰρ ὕδωρ πολὺ ἔχει καὶ ψυχρὸν καὶ κήπους· ἔτι δ' εὐήνεμός ἐστι καὶ χλωρὰν ἔχουσα τὴν πρόσοψιν, ἐχόπωρός τε καὶ τοῖς θερινοῖς ὠνίοις ἄφθοнос· ἄξυλος δὲ καὶ ἐγχειμάσαι οἷα χειρίστη διὰ τε τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰ πνεύματα· καὶ γὰρ νίφεται καὶ πηλὸν ἔχει πολύν. ^[5]
- 1 22 Οἱ στίχοι Λάωνος (γράφει δ' ἐπαινῶν αὐτοὺς καὶ οὐ λέγων τὴν ἀλήθειαν· μοιχὸς γὰρ ἀλοὺς ἀφείθη μικροῦ διαφόρου τὸν ἀδικηθέντα ἐξαγοράσας)· Βοιωτὸν ἄνδρα στέργε, τὴν Βοιωτίαν μὴ φεῦγ'· ὃ μὲν γὰρ χρηστὸς, ἡ δ' ἐφίμερος. Ἐντεῦθεν εἰς Ἀθηδόνα στάδια ρζ'· ὁδὸς πλαγία· ἀμαξήλατος δι' ἀγρῶν πορεία. ^[5]
- 1 23 Ἡ δὲ πόλις οὐ μεγάλη τῷ μεγέθει, ἐπ' αὐτῆς τῆς Εὐβοϊκῆς κειμένη θαλάττης· τὴν μὲν ἀγορὰν ἔχουσα κατὰ δένδρον πᾶσαν, στοαῖς ἀνειλημμένην διτταῖς. Αὕτη δὲ εὖοινος, εὖοφος, σίτων σπανίζουσα διὰ τὸ τὴν χώραν εἶναι λυπράν. Οἱ δ' ἐνοικοῦντες σχεδὸν πάντες ἀλιεῖς, ἀπ' ἀγκίστρων καὶ ἰχθύων, ἔτι δὲ καὶ πορφύρας καὶ σπόγγων τὸν βίον ἔχοντες, ἐν αἰγιαλοῖς τε καὶ φύκει καὶ καλύβαις καταγεγηρακότες· πυρροὶ ταῖς ὕψει πάντες τε λεπτοὶ, τὰ δ' ἄκρα τῶν ὀνύχων καταβεβρωμένοι, ταῖς κατὰ θάλατταν ἐργασίαις προσπεπονθότες, πορθμεῖς οἱ πλεῖστοι καὶ ναυπηγοὶ, τὴν δὲ χώραν οὐχ οἷον ἐργαζόμενοι, ἀλλ' οὐδὲ ἔχοντες, αὐτοὺς φάσκοντες ἀπογόνους εἶναι Γλαύκου τοῦ θαλασσίου, ὃς ἀλιεὺς ἦν ὁμολογουμένως. ^[5]
- 1 25 Ἡ μὲν οὖν Βοιωτία τοιαύτη· αἱ γὰρ Θεσπιαὶ φιλοτιμίαν (μὲν) ἔχουσι μόνον ἀνδρῶν καὶ ἀνδριάντας εὖ πεποιημένους, ἄλλο οὐδέν. Ἰστοροῦσι δ' οἱ Βοιωτοὶ τὰ κατ' αὐτοὺς ὑπάρχοντα ἴδια ἀκκληρήματα λέγοντες ταῦτα· τὴν μὲν αἰσχροκέρδειαν κατοικεῖν ἐν Ὠρωπῷ, τὸν δὲ φθόνον

ἐν Τανάγρα, τὴν φιλονεικίαν ἐν Θεσπιαῖς, τὴν ὕβριν ἐν Θήβαις, τὴν πλεονεξίαν ἐν Ἀθηδόνι, τὴν περιεργίαν ἐν Κορωνείᾳ, ἐν Πλαταιαῖς τὴν ἀλαζονείαν, τὸν πυρετὸν ἐν Ὀγχιστῶ, τὴν ἀναισθησίαν ἐν Ἀλιάρτῳ. Τὰ δ' ἐκ πάσης τῆς Ἑλλάδος ἀκληρήματα εἰς τὰς τῆς Βοιωτίας πόλεις κατερρύη. Ὁ στίχος Φερεκράτους· Ἄνπερ φρονῆς εὖ, φεῦγε τὴν Βοιωτίαν. Ἡ μὲν οὖν τῶν Βοιωτῶν χώρα τοιαύτη. Ἐξ Ἀθηδόνος εἰς Χαλκίδα στάδια ο' μέχρι τοῦ Σαλγανέως ὁδὸς παρὰ τὸν αἰγιαλὸν λεία τε πᾶσα καὶ μαλακὴ· τῇ μὲν καθήκουσα εἰς θάλατταν, τῇ δὲ ὄρος οὐχ ὑψηλὸν μὲν ἔχουσα, λάσιον δὲ καὶ ὕδασι πηγαίοις κατάρρυτον. ^[5]

1 27 Ἡ δὲ τῶν Χαλκιδέων πόλις ἐστὶ μὲν σταδίων ο', μείζων τῆς ἐξ Ἀθηδόνος εἰς αὐτὴν φερούσης ὁδοῦ· γεώλοφος δὲ πᾶσα καὶ σύσκιος, ὕδατα ἔχουσα τὰ μὲν πολλὰ ἀλυσκὰ, ἐν δ' ἡσυχῇ μὲν ὑπόπλατυ, τῇ δὲ χρειᾷ ὑγιεινὸν καὶ ψυχρὸν, τὰ ἀπὸ τῆς κρήνης τῆς καλουμένης Ἀρεθούσης ῥέον ἱκανὸν, ὥς δυναμένης παρέχειν τὸ ἀπὸ τῆς πηγῆς νᾶμα πᾶσι τοῖς τὴν πόλιν κατοικοῦσι. Καὶ τοῖς κοινοῖς δὲ ἡ πόλις διαφόρως κατεσκευάζεται γυμνασίοις, στοαῖς, ἱεροῖς, θεάτροις, γραφαῖς, ἀνδριάσι, τῇ ἀγορᾷ κειμένη πρὸς τὰς τῶν ἐργασιῶν χρειᾷς ἀνυπερβλήτως. ^[5]

1 29 Ὁ γὰρ ἀπὸ τοῦ τῆς Βοιωτίας Σαλγανέως καὶ τῆς τῶν Εὐβοέων θαλάττης ῥοῦς εἰς τὸ αὐτὸ συμβάλλων κατὰ τὸν Εὐρίπον φέρεται παρ' αὐτὰ τὰ τοῦ λιμένος τεῖχη, καθ' ὃ συμβαίνει τὴν κατὰ τὸ ἐμπόριον εἶναι πύλην, ταύτης δ' ἔχεσθαι τὴν ἀγορὰν πλατεῖαν τε οὔσαν καὶ στοαῖς τρισὶ συνειλημμένην. Σύνεγγυς οὖν κειμένου τῆς ἀγορᾶς τοῦ λιμένος καὶ ταχείας τῆς ἐκ τῶν πλοίων γινομένης τῶν φορτίων ἐκκομιδῆς, πολὺς ὁ καταπλέων ἐστὶν εἰς τὸ ἐμπόριον. Καὶ γὰρ ὁ Εὐρίπος δισδὸν ἔχων τὸν εἴσπλουν ἐφέλκεται τὸν ἔμπορον εἰς τὴν πόλιν. Ἡ δὲ χώρα πᾶσα αὐτῶν ἐλαιόφυτος, ἀγαθὴ δὲ καὶ ἡ θάλαττα. ^[10]

1 30 Οἱ δ' ἐνοικοῦντες Ἕλληνες οὐ τῷ γένει μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ φωνῇ· τῶν μαθημάτων ἐντός· φιλαπόδημοι· γραμματικοί· τὰ προσπίπτοντα ἐκ τῆς πατρίδος δυσχερῇ γενναίως φέροντες· δουλεύοντες γὰρ πολὺν ἤδη χρόνον, τοῖς δὲ τρόποις ὄντες ἐλεύθεροι, μεγάλην εἰλήφασιν ἔξιν τοῦ φέρειν ῥαθύμως τὰ προσπίπτοντα. Ὁ στίχος Φιλίσκου· Χρηστῶν σφόδρ' ἐστὶ Χαλκὶς Ἑλλήνων πόλις. Ὅτι τὸ καλούμενον Πήλιον ὄρος μέγα τ' ἐστὶ καὶ ὑλῶδες, δένδρα ἔχον τοσαῦτα καρποφόρα, ὅσα καὶ τὰς τῶν γεωργουμένων συμβαίνει χώρας. ^[5]

2 1 Τοῦ δ' ὄρους ἡ μεγίστη καὶ λασιωτάτη ρίζα τῆς πόλεως κατὰ μὲν πλοῦν ζ' ἀπέχει στάδια, πεζῇ δὲ κ'. Πᾶν δ' ἐστὶ τὸ ὄρος μαλακὸν, γεώλοφόν τε καὶ ἀμφορον· ὕλης δ' ἐν αὐτῷ πᾶν φύεται γένος· πλείστην δ' ὀξύην ἔχει καὶ ἐλάτην, σφένδαμνόν τε καὶ ζυγίαν, ἔτι δὲ κυπάρισσον καὶ κέδρον· ἔστι δ' ἐν αὐτῷ καὶ ἄνθη, τὰ τε ἄγρια καλούμενα λείρια καὶ λυχνίδες. ^[5]

2 3 Γίνεται δ' ἐν αὐτῷ καὶ βοτάνη ἐν τοῖς χερσώδεσι μάλιστα χωρίοις καὶ ρίζα δένδρου, ἣτις τῶν ὄφρων δῆγματα δοκεῖ ἀπέχειν ἐπικίνδυνα· τοὺς μὲν ἐκ τῆς χώρας ἐν ἧ πέφυκε τῇ ὁσμῇ μακρὰν ἀπελαύνει, τοὺς δ' ἐγγίσαντας ἀχρειοῖ, κάρον καταχέουσα, τοὺς δ' ἀψαμένους αὐτῆς ἀναιρεῖ τῇ ὁσμῇ· τοιαύτην τὴν δύναμιν ἔχει, τοῖς δ' ἀνθρώποις ἡδεῖα καταφαίνεται· τῇ τοῦ θύμου γὰρ ἐστὶν ἀνθοῦντος ὁσμῇ παραπλησία, τοὺς δὲ δηχθέντας ὑφ' οὐποτοῦν ὄφρεως ἐν οἴνῳ δοθεῖσα ὑγιάζει. ^[5]

2 5 Φύεται δ' ἐν τῷ ὄρει καὶ καρπὸς ἀκάνθης, ταῖς λευκαῖς παραπλήσιος μύρτοις· ὃν ὅταν τις τρίψας ἐλαίῳ καταχρίσῃ τὸ σῶμα, τοῦ μεγίστου χειμῶνος οὐ λαμβάνει τὴν ἐπαίσθησιν ἢ πάνυ βραχεῖαν, οὐδὲ ἐν τῷ θέρει τοῦ καύματος, κωλύοντος τοῦ φαρμάκου τῇ αὐτοῦ πυκνώσει τὸν ἔξωθεν ἀέρα (καταμάθοις) διϊκνεῖσθαι τοῦ σώματος. Σπάνιος δ' ἐστὶν ὁ καρπὸς οὗτος καὶ ἐν φάραγι καὶ ἐν τόποις φυόμενος ἀποκρήμνους, ὥστε μόλις μὲν εὐρεῖν, ἂν δ' εὕρῃ τις, μὴ εὐχερῶς δύνασθαι λαβεῖν, ἂν δ' ἐπιχειρῇ λαμβάνειν, κινδυνεύειν ἀπὸ τῶν πετρῶν κατακυλισθέντα διαφθαρῆναι. ^[5]

2 6

Μένει δ' ἡ δύναμις ἕως ἑνιαυτοῦ, χρονισθεῖσα δ' ἀπόλλυσι τὴν ἑαυτῆς ἐνέργειαν. Ποταμοὶ δὲ διὰ τοῦ ὅρους ῥέουσι δύο, Κραυσίνδων τε καλούμενος καὶ Βρύχων· ὁ μὲν τοὺς ὑπὸ ταῖς τοῦ Πηλίου * (γεωργουμένους) κειμένους ἀρδεύων ἀγρούς, ὁ δὲ παραρρέων μὲν τὸ τῆς Πηλαίας ἄλσος, ἐκβάλλων δὲ εἰς θάλασσαν. ^[5]

2 8 Ἐπ' ἄκρας δὲ τῆς τοῦ ὅρους κορυφῆς σπηλαῖον ἔστι τὸ καλούμενον Χειρώνιον, καὶ Διὸς ἀκράϊου ἱερὸν, ἐφ' ὃ κατὰ κυνὸς ἀνατολὴν κατὰ τὸ ἀκμαιότατον καῦμα ἀναβαίνουσι τῶν πολιτῶν οἱ ἐπιφανέστατοι καὶ ταῖς ἡλικίαις ἀκμάζοντες, ἐπιλεχθέντες ἐπὶ τοῦ ἱερέως, ἐνεζωσμένοι κώδια τρίποκα καινά· τοιοῦτον συμβαίνει ἐπὶ τοῦ ὅρους τὸ ψῦχος εἶναι. Τοῦ δὲ ὅρους ἡ μὲν μία πλευρὰ παρά τε τὴν Μαγνησίαν καὶ τὴν Θεσσαλίαν παρῆκει, πρὸς τε ζέφυρον καὶ ἡλίου δύσιν ἐστραμμένη· ἡ δ' ἐπὶ τὸν Ἄθω καὶ τὸν Μακεδονικὸν ἐπικεκλημένον κόλπον, πλαγίαν ἔχουσα πᾶσαν καὶ τραχεῖαν τὴν εἰς τὴν Θεσσαλίαν ἐστραμμένην χώραν. ^[5]

2 10 Τὸ δὲ ὅρος πολυφάρμακόν τέ ἐστι καὶ πολλὰς ἔχον καὶ παντοδαπὰς δυνάμεις τὰς τε ὄψεις αὐτῶν γινώσκουσι καὶ χρῆσθαι δυναμένοις· μίαν δέ τινα [ἤτις] ἔχει [ἄλλας] καὶ ἄλλας δυνάμεις (ἀνομοίους). Φύεται δὲ τὸ δένδρον τῷ μεγέθει μὲν οὐ πλεόν ἢ πήχεος τοῦ ὑπὲρ γῆς φαινομένου, τῇ δὲ χροῇ μέλαν· ἡ δὲ ρίζα ἕτερον τοσοῦτόν ἐστι κατὰ γῆς πεφυκυῖα. Τούτου δὲ ἡ μὲν ρίζα τριφθεῖσα λεῖα καὶ καταπλασθεῖσα τῶν ποδαγρώντων τοὺς πόνους ἀφίστησι καὶ κωλύει τὰ νεῦρα φλεγμαίνειν· ὁ δὲ φλοιὸς λειανθεὶς καὶ μετ' οἴνου ποθεὶς τοὺς κοιλιακοὺς ὑγιαίνει· τὰ δὲ φύλλα τριφθέντα καὶ ἐγχρισθέντα εἰς ὀθόνιον, τῶν ὀφθαλμιῶντων καὶ ὑπὸ τοῦ ῥεύματος κατατεινομένων καὶ κινδυνευόντων ῥαγῆναι τὴν ὄψιν τὴν ἐπιφορὰν τοῦ ῥεύματος ἀναστέλλει πράεως καὶ ὥσανει παραιτούμενα μηκέτι ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς φέρεσθαι τὸ ῥεῦμα. ^[10]

2 12 Ταύτην δὲ τὴν δύναμιν ἐν τῶν πολιτῶν οἶδε γένος ὃ δὴ λέγεται Χείρωνος ἀπόγονον εἶναι· παραδίδωσι δὲ καὶ δείκνυσι πατὴρ υἱῷ, καὶ οὕτως ἡ δύναμις φυλάσσεται, ὥς οὐδεὶς ἄλλος οἶδε τῶν πολιτῶν· οὐχ ὅσιον δὲ τοὺς ἐπισταμένους τὰ φάρμακα μισθοῦ τοῖς κάμνουσι βοθεῖν, ἀλλὰ προῖκα. Τὸ μὲν οὖν Πήλιον καὶ τὴν Δημητριάδα συμβέβηκε τοιαύτην εἶναι. Ὅτι ἡ μὲν Ἑλλάς ἀπὸ Πελοποννήσου τὴν ἀρχὴν λαμβάνει, [ἦν] μέχρι τοῦ Μαγνήτων ἀφορίζω στάμπου. ^[5]

2 13 Τάχα δὲ κτλ. Τὴν μὲν οὖν Ἑλλάδα ἀπὸ Πελοποννήσου τὴν ἀρχὴν λαβὼν μέχρι τοῦ Μαγνήτων ἀφορίζω [Ὁμολίου καὶ τῶν Θετταλῶν] στάμπου.

3 1 Τάχα δὲ φήσουσι τινες ἡμᾶς ἀγνοεῖν τὴν Θετταλίαν τῆς Ἑλλάδος καταριθμοῦντας, ἅπειροι τῆς τῶν πραγμάτων ὄντες ἀληθείας. Ἡ γὰρ Ἑλλάς τὸ παλαιὸν οὐσά ποτε πόλις ἀφ' Ἑλληνος τοῦ Αἰόλου ἐκλήθη τε καὶ ἐκτίσθη, τῆς τῶν Θετταλῶν οὐσα χώρας, ἀναμέσον Φαρσάλου τε κειμένη καὶ τῆς τῶν Μελιταίων πόλεως. ^[5]

3 2 Ἑλληνες μὲν γὰρ εἰσι τῷ γένει, καὶ ταῖς φωναῖς ἐλληνίζουσιν οἱ ἀφ' Ἑλληνος Ἀθηναῖοι δὲ οἱ τὴν Ἀττικὴν κατοικοῦντες Ἀττικοὶ μὲν εἰσι τῷ γένει, ταῖς δὲ διαλέκτοις ἀττικίζουσιν, ὥσπερ Δωριεῖς μὲν οἱ ἀπὸ Δώρου τῇ φωνῇ δωρίζουσιν· αἰολίζουσι δὲ οἱ ἀπὸ Αἰόλου, ἰάζουσι δὲ οἱ ἀπὸ Ἴωνος τοῦ Ξοῦθου φύντες. Ἡ οὖν Ἑλλάς ἐν Θετταλίᾳ ἦν, ὅτε ποτὲ ἦν, οὐκ ἐν τῇ Ἀττικῇ. ^[10]

3 2bis Ὁ γοῦν ποιητὴς φησι· Μυρμιδόνες δὲ καλεῦντο καὶ Ἑλληνες καὶ Ἀχαιοί, Μυρμιδόνας μὲν λέγων εἶναι τοὺς περὶ τὴν Θετταλίαν Φθίαν κατοικοῦντας, Ἑλλήνας δὲ τοὺς μικρῷ πρότερον ῥηθέντας, Ἀχαιοὺς δὲ τοὺς καὶ νῦν ἔτι κατοικοῦντας Μελίταιάν τε καὶ Λάρισσαν τὴν Κρεμαστὴν καλουμένην καὶ Θήβας τὰς Ἀχαΐδας πρότερον Φυλάκην καλουμένην, ὅθεν ἦν καὶ Πρωτεσίλαος ὁ στρατεύσας εἰς Ἴλιον. Ἔστιν οὖν ἡ Ἑλλάς ὑφ' Ἑλληνος οἰκισθεῖσα πόλις τε καὶ χώρα. Μαρτυρεῖ δὲ καὶ Εὐριπίδης· Ἑλλήν γὰρ, ὥς λέγουσι, γίγνεται Διὸς, τοῦ δ' Αἴολος παῖς· Αἰόλου δὲ Σίσυφος, Ἀθάμας τε Κρηθεὺς θ', ὅς τ' ἐπ' Ἀλφειοῦ ῥοαῖς θεοῦ μανεῖς ἔρριψε Σαλμωνεὺς φλόγα. ^[5]

- ^{3 4} Ἑλλάς μὲν οὖν ἐστὶ, ὥσπερ μικρῷ πρότερον εἰρήκαμεν, ἣν ὁ Διὸς Ἑλλήν ἐκτίσεν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ἐλληνίζειν τὴν προσηγορίαν εἴληφεν· Ἑλληνες δ' οἱ ἀφ' Ἑλληνος. Οὗτοι δὲ εἰσὶν Αἴολος καὶ Σίσυφος, ἔτι δὲ Ἀθάμας καὶ Σαλμωνεὺς καὶ οἱ τούτων φύντες ἔκγονοι. Ἡ δὲ καλουμένη νῦν Ἑλλάς λέγεται μὲν, οὐ μέντοι ἐστὶ· τὸ γὰρ ἐλληνίζειν ἐγὼ εἶναί φημι οὐκ ἐν τῷ διαλέγεσθαι ὀρθῶς, ἀλλ' ἐν τῷ γένει τῆς φωνῆς· αὕτη δ' ἐστὶν ἀφ' Ἑλληνος ἢ δὲ Ἑλλάς ἐν Θετταλίᾳ κεῖται. ^[5]
- ^{3 5} Ἐκείνους οὖν ἐροῦμεν τὴν Ἑλλάδα κατοικεῖν καὶ ταῖς φωναῖς ἐλληνίζειν. Εἰ δὲ καὶ κατὰ τὸ ἴδιον τοῦ γένους τῆς Θετταλίας ἢ Ἑλλάς ἐστι, δίκαιον καὶ κατὰ τὸ κοινόν, ὥς νῦν ὀνομάζονται Ἑλληνες, τῆς Ἑλλάδος αὐτὴν εἶναι. ^[5]
- ^{3 7} Ὅτι δὲ πᾶσα ἦν κατηριθμήμεθα Ἑλλάς ἐστι, μαρτυρεῖ ἡμῖν ὁ τῶν κωμῳδιῶν ποιητὴς Ποσειδίππος, μεμφόμενος Ἀθηναίοις, ὅτι τὴν αὐτῶν φωνὴν καὶ τὴν πόλιν φασὶ τῆς Ἑλλάδος εἶναι, λέγων οὕτως· Ἑλλάς μὲν ἐστὶ μία, πόλεις δὲ πλείονες. Σὺ μὲν ἀττικίζεις, ἡνίκ' ἂν φωνὴν λέγῃς αὐτοῦ τιν'· οἱ δ' Ἑλληνες ἐλληνίζομεν. Τί προσδιατρίβων συλλαβαῖς καὶ γράμμασιν τὴν εὐτραπείαν εἰς ἀηδίαν ἄγεις; Πρὸς μὲν τοὺς οὐχ ὑπολαμβάνοντας εἶναι τὴν Θετταλίαν τῆς Ἑλλάδος οὐδὲ τοὺς Θετταλοὺς Ἑλληνος ἀπογόνους ὄντας ἐλληνίζειν ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω. ^[10]
- ^{3 8} Τὴν δὲ Ἑλλάδα ἀφορίσαντες ἕως τῶν Θετταλῶν στομίου * καὶ τοῦ Μαγνήτων Ὀμολίου, τὴν διήγησιν πεποιημένοι, καταπαύομεν τὸν λόγον. ^[5]